

Behoud onderwijsvrijheid

Afschaffen van onderwijsvrijheid is niet verstandig, stelt **drs. Rens Rottier**. De echte problemen worden er niet mee opgelost. Gisteravond kruiste hij op een debatavond in Amersfoort over de vrijheid van onderwijs de degen met prof. Ewald Engelen.

Ons onderwijsbestel van gelijk bekostigd openbaar en bijzonder onderwijs is uniek in de wereld. Als het echter aan een aantal linkse en liberale politici, denkers en opinieleiders ligt, vieren we in 2017 geen honderdjarig jubileum van dit unieke stelsel. Onderwijsvrijheid beschouwen ze als een relict uit een andere tijd, hopeloos verouderd en niet meer passend bij de huidige maatschappij. Daarom liggen er een paar wetsvoorstellen klaar die het begin lijken te zijn van een definitieve opruimingsactie. Deze voorstellen zullen, indien aangenomen, vitale onderdelen van het huidige stelsel aantasten.

Sommigen, zoals Ewald Engelen, pleiten voor een nog rigoureuzere aanpak: afschaffen van het duale onderwijsbestel en alleen staatsonderwijs aanbieden en bekostigen. Dit onderwijs dient neutraal te zijn en kinderen vooral niet te kneden in de mal van één bepaalde religie of levensbeschouwing. Dat is de consequentie van de door hem voorgestane scheiding van kerk en staat.

Ik betwijfel of de problemen in ons onderwijs zo nauw met het onderwijsbestel samenhangen en of deze zo ernstig zijn dat die de opheffing van de vrijheid van onderwijs rechtvaardigen. De groei van het islamitisch onderwijs, een van die

problemen, is door veranderde regelgeving al ingedamd. En uit de casus van de As-Siddiq-scholengroep Amsterdam is gebleken dat de overheid middelen voldoende heeft om ongewenste beïnvloeding van leerlingen tegen te gaan. Ook de mislukte integratie is niet toe te schrijven aan ons onderwijsbestel. Het overgrote deel van de bijzondere scholen selecteert niet op kleur of op godsdienst. De verkleuring van scholen is veel meer gerelateerd aan demografische ontwikkelingen. Diverse experimenten met verplicht mengen van blank en zwart zijn dan ook geen succes geworden.

Top 10

Behalve dat ze dit soort problemen willen oplossen, zijn de voorstanders van afschaffing van de vrijheid van onderwijs vooral ook ideologisch gedreven. Bij een aantal van hen zijn a- en antireligieuze opvattingen leidend, waardoor ze pleiten voor een strikte scheiding tussen kerk en staat, die ook consequent in het onderwijsbestel moet worden doorgevoerd.

Ik ben een groot voorstander van de vrijheid van onderwijs. Wij hebben een geweldig onderwijsbestel waar we zuinig op moeten zijn. Helaas kennen we een aantal problemen, maar die hebben niet of nauwelijks te maken met het onderwijsbestel.

De Volkskrant heeft die problemen in kaart gebracht. Zo'n 30.000 Nederlanders hebben een top 10 samengesteld van de problemen in ons onderwijs. Problemen als segregatie of integratie of tekortschieten van de burgerschapsvorming staan daar niet bij. Wel bureaucratie, te grote klassen, de verschuiving van opvoedingstaken naar de school, niveau van taal en rekenen, inhoudelijke kennis van de leraar, voldoende

uitdaging voor begaafde en voldoende zorg voor minder begaafde leerlingen. Dat zijn de problemen die men ervaart en die los je niet op met een ander bestel.

Ik ben bang dat we veel kwijtraken als we de vrijheid van onderwijs opgeven. Zeker als we bedenken dat dit onderdeel is van een groter en omvattender plan: religie uitbannen uit het publieke domein. We krijgen dan staatscholen waar leraren neutraal onderwijs geven. Maar onderwijs is nooit neutraal. Onderwijs is opvoeden. En opvoeden is per definitie niet neutraal, maar geeft richting, draagt waarden over, leidt kinderen in in denk- en normenpatronen.

Kapstok

Een leraar kan zijn waarden ook niet thuis aan de kapstok achterlaten. Dat zou hem ontmenselijken en degraderen tot een soort robot die alleen het door de staat voorgeprogrammeerde aanbod mag overdragen. Dat is niet alleen geestdodend, maar ook gevaarlijk. Ik mag dan niet meer zelf beoordelen of iets waar en van waarde is. Ik ben overgeleverd aan wat de staat (wie is dat eigenlijk?) van waarde vindt. De politieke waan van de dag bepaalt dan de inhoud van het onderwijs.

Afschaffen van onderwijsvrijheid is niet wijs. De echte problemen worden er niet door opgelost. De (incidentele) problemen die door het stelsel worden veroorzaakt, kunnen we meestal zelf oplossen. En als dat niet lukt is er altijd nog een rechter of een commissie gelijke behandeling.

.....
De auteur is voorzitter van het college van bestuur van de christelijke onderwijsinstelling Driestar Educatief.